

RIKSDAGENS SVAR 67/2002 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om driftskompatibiliteten hos det transeuropeiska järnvägssystemet

Ärende

Regeringen har till riksdagen överlämnat sin proposition med förslag till lag om driftskompatibiliteten hos det transeuropeiska järnvägssystemet (RP 15/2002 rd).

Beredning i utskott

Trafikutskottet har i ärendet lämnat sitt betänkande (TrUB 6/2002 rd).

Beslut

Riksdagen har antagit följande lag:

Lag

om driftskompatibiliteten hos det transeuropeiska järnvägssystemet

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Lagens syfte och tillämpningsområde

Syftet med denna lag är att främja marknaden för järnvägstransporter genom att förbättra driftskompatibiliteten hos det transeuropeiska järnvägssystemet och främja konkurrensen på marknaden för järnvägssystem.

Lagen tillämpas på trafikleder, spår och anordningar inom det statliga bannätet som hör till det transeuropeiska järnvägssystemet och på de spårfordon som används i trafik inom det.

Lagen tillämpas på det statliga bannätets järnvägssystem också till den del bannätet inte ingår i det transeuropeiska järnvägssystemet. På en sådan del av bannätet tillämpas de bestämmelser i denna lag som avser järnvägssystemet för konventionella tåg.

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *järnvägssystem för konventionella tåg* de trafikleder, spår och anordningar inom det konventionella bannätet vilka avses i artikel 10.3 i Europaparlamentets och rådets beslut nr 1692/96/EG om gemenskapens riktlinjer för utbyggnad av det transeuropeiska transportnätet samt de spårfordon som används i trafik längs dem,

2) *järnvägssystem för höghastighetståg* de trafikleder, spår och anordningar inom höghastighetsnätet vilka avses i artikel 10.2 i det beslut som nämns i 1 punkten samt de spårfordon som används i trafik längs dem,

3) *transeuropeiskt järnvägssystem* den helhet som järnvägssystemet för konventionella tåg och järnvägssystemet för höghastighetståg bildar,

4) *grundparametrar och tekniska specifikationer för driftskompatibilitet* krav som tillämpas inom det transeuropeiska järnvägssystemet och regleras genom beslut eller rekommendationer av Europeiska gemenskapernas kommission och som baserar sig på artikel 5 eller artikel 6 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/16/EG om driftskompatibiliteten hos det transeuropeiska järnvägssystemet för konventionella tåg (*driftskompatibilitetsdirektivet för konventionella tåg*) eller artikel 5 eller artikel 6 i rådets direktiv 96/48/EG om driftskompatibiliteten hos det transeuropeiska järnvägssystemet för höghastighetståg (*driftskompatibilitetsdirektivet för höghastighetståg*),

5) *väsentliga krav* de krav om vilka bestäms i bilaga III till driftskompatibilitetsdirektivet för konventionella tåg eller i bilaga III till driftskompatibilitetsdirektivet för höghastighetståg samt de krav om vilka bestäms eller vilka ges i Europeiska gemenskapernas kommissions beslut och rekommendationer om grundparametrar och tekniska specifikationer för driftskompatibilitet, sådana dessa beslut och rekommendationer gäller i Finland,

6) *delsystem* de funktionella eller strukturella delsystem som avses i bilaga II till driftskompatibilitetsdirektivet för konventionella tåg och i bilaga II till driftskompatibilitetsdirektivet för höghastighetståg,

7) *driftskompatibilitetskomponenter* alla grundläggande komponenter, grupper av komponenter, underenheter eller kompletta enheter som har införlivats eller avses att införlivas i ett delsystem och som driftskompatibiliteten hos det transeuropeiska järnvägssystemet är beroende av,

8) *EG-kontrollförklaring* en förklaring av den som tar ett delsystem i bruk eller av dennes ombud inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet om att delsystemet motsvarar de väsentliga kraven,

9) *EG-försäkran om överensstämmelse* och *EG-försäkran om lämplighet* en försäkran av tillverkaren av en driftskompatibilitetskomponent, av dennes ombud inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller av den som släpper ut en driftskompatibilitetskomponent på marknaden om att driftskompatibilitetskomponenten motsvarar de väsentliga kraven och övriga krav enligt gemenskapsrätten,

10) *anmälda organ* organ som avses i artikel 20 i driftskompatibilitetsdirektivet för konventionella tåg och i artikel 20 i driftskompatibilitetsdirektivet för höghastighetståg, samt

11) *EG-kontroll* en bedömning av ett delsystem utförd av ett anmält organ.

3 §

Väsentliga krav, grundparametrar samt tekniska specifikationer för driftskompatibilitet

Inom det transeuropeiska järnvägssystemet skall iakttas de väsentliga krav i fråga om säkerhet, tillförlitlighet och tillgänglighet, hälsa, miljöskydd och teknisk kompatibilitet om vilka föreskrivs i bilaga III till driftskompatibilitetsdirektivet för konventionella tåg och i bilaga III till driftskompatibilitetsdirektivet för höghastighetståg och om vilka närmare bestämmelser ges genom förordning av statsrådet.

Banförvaltningscentralen utfärdar närmare föreskrifter om hur besluten och rekommendationerna av Europeiska gemenskapernas kommission om grundparametrarna och de tekniska specifikationerna för driftskompatibilitet skall genomföras i Finland. I fråga om kraven på de yrkesmässiga kvalifikationerna för den personal som är sysselsatt med driften av det transeuropeiska järnvägssystemet samt villkoren avseende personalens hälsa och säkerhet i arbetet gäller likväl det som i övrigt bestäms eller föreskrivs om dem.

De väsentliga kraven iakttas vid utformning, tillverkning, utsläppande på marknaden, ibrucktagande, ombyggnad, modernisering och drift av delsystem och driftskompatibilitetskomponenter.

4 §

Bedömning av delsystemens och driftskompatibilitetskomponenternas överensstämmelse

Överensstämmelsen hos det transeuropeiska järnvägssystemets delsystem och driftskompatibilitetskomponenter bedöms utifrån de väsentliga krav som avses i 3 §. Om det med stöd av gemenskapsrätten i övrigt har fastställts tekniska krav som skall tillämpas på driftskompatibilitetskomponenterna, beaktas också dessa krav när överensstämmelsen bedöms.

Överensstämmelsen hos de delsystem som avses i driftskompatibilitetsdirektivet för konventionella tåg och i driftskompatibilitetsdirektivet för höghastighetståg får påvisas med en EG-kontrollförklaring, förutsatt att ett anmält organ har utfärdat ett delsystemspecifikt intyg om överensstämmelse. Överensstämmelsen hos driftskompatibilitetskomponenter som avses i de nämnda direktiven kan påvisas genom en EG-försäkran om överensstämmelse eller en EG-försäkran om lämplighet, förutsatt att ett anmält organ har utfärdat ett för komponenten specifikt provningsintyg.

Närmare bestämmelser om EG-kontrollförklaringen för delsystem och EG-försäkran om överensstämmelse och EG-försäkran om lämplighet för driftskompatibilitetskomponenter samt om villkoren för och procedurerna i fråga om en sådan förklaring eller försäkran utfärdas genom förordning av statsrådet utifrån bilagorna IV—VI till driftskompatibilitetsdirektivet för konventionella tåg och bilagorna IV—VI till driftskompatibilitetsdirektivet för höghastighetståg. Om användningen av EG-försäkran om överensstämmelse och EG-försäkran om lämplighet bestäms likväl separat genom beslut av Banförvaltningscentralen i enlighet med de tekniska specifikationerna för driftskompatibilitet.

5 §

Tillstånd för ibruktagande av delsystem

För ibruktagande av ett delsystem krävs att Banförvaltningscentralen beviljar ett tillstånd

för ibruktagande, om delsystemet används på statens bannät. Om delsystemet byggs om eller moderniseras efter det att tillstånd för ibruktagande har beviljats, skall Banförvaltningscentralen underrättas om detta. Är ombyggnaden eller moderniseringen av delsystemet betydande, skall ett nytt tillstånd för ibruktagande sökas hos Banförvaltningscentralen innan delsystemet tas i bruk på nytt.

Banförvaltningscentralen skall bevilja tillstånd för ibruktagande om delsystemen uppfyller de väsentliga kraven. Banförvaltningscentralen kan bevilja tillståndet för ibruktagande för en viss tid och i tillståndet inkludera begränsningar och villkor genom vilka det kan säkerställas att de väsentliga kraven iakttas. Förutsättningarna för beviljandet av tillstånd för ibruktagande och villkoren för ett sådant tillstånd får inte strida mot de väsentliga kraven.

6 §

Marknadsduglighet och överensstämmelsepresumption för ett delsystem och en driftskompatibilitetskomponent

Om ett delsystem eller en driftskompatibilitetskomponent inte uppfyller de väsentliga kraven, får delsystemet eller driftskompatibilitetskomponenten inte släppas ut på marknaden, saluföras, säljas eller i övrigt överlåtas till någon annan för användning i det transeuropeiska järnvägssystemet eller användas i detta system. Det får inte på några andra grunder som gäller iakttagandet av de väsentliga kraven än de som anges i denna lag eller i någon annan lag förbjudas, begränsas eller förhindras att ett delsystem eller en driftskompatibilitetskomponent som uppfyller de väsentliga kraven släpps ut på marknaden, saluförs, säljs eller i övrigt överlåts eller används.

Om ett delsystem har försetts med en EG-kontrollförklaring eller med en motsvarande annan förklaring inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller om en driftskompatibilitetskomponent har försetts med en EG-försäkran om överensstämmelse eller en EG-försäkran om lämplighet eller med en motsvarande annan för-

säkran inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och föreskrifterna i Banförvaltningscentralens beslut som givits med stöd av 3 § 2 mom. har beaktats när delsystemet eller driftskompatibilitetskomponenten har försetts med förklaringen eller försäkran, skall delsystemet eller driftskompatibilitetskomponenten anses uppfylla de väsentliga kraven. Denna överensstämmelsepresumtion gäller om det inte visas att delsystemet eller driftskompatibilitetskomponenten strider mot de väsentliga kraven.

7 §

Utseende av anmälda organ

Kommunikationsministeriet utser på ansökan ett anmält organ för järnvägssystem för konventionella tåg och järnvägssystem för höghastighetståg för en viss tid eller tills vidare. Förutsättningar för att ett organ skall utses är att

1) organet är en myndighet eller en finländsk juridisk person,

2) organet är tillförlitligt samt funktionellt, kommersiellt och ekonomiskt oberoende av parterna på marknaden för järnvägssystem,

3) organet har en med tanke på verksamhetens omfattning tillräcklig ansvarsförsäkring eller något annat motsvarande arrangemang, och

4) organet förfogar över tillräckligt med yrkeskunnig personal samt de system, anordningar och hjälpmedel som verksamheten förutsätter.

Kommunikationsministeriet kan i sitt beslut om att utse ett organ ta in sådana begränsningar eller villkor för organets verksamhet som säkerställer att organets uppgifter sköts väl.

Om det i 1 mom. avsedda organets uppgifter sköts av en separat, identifierbar del av en juridisk person, anses organet inte vid tillämpning av 2 punkten i momentet på denna grund förlora sitt oberoende.

Närmare bestämmelser om de i bilaga VII till driftskompatibilitetsdirektivet för konventionella tåg och i bilaga VII till driftskompatibilitetsdirektivet för höghastighetståg avsedda krav som skall ställas på anmälda organ utfärdas genom förordning av statsrådet.

8 §

Anmälda organs uppgifter

De anmälda organen utför EG-kontroller i syfte att bedöma delsystemens överensstämmelse och utfärdar utifrån bedömningarna intyg om överensstämmelse. Närmare bestämmelser om det förfarande vid EG-kontroller och om det utfärdande av intyg om överensstämmelse som avses i bilagorna V och VI till driftskompatibilitetsdirektivet för konventionella tåg och i bilagorna V och VI till driftskompatibilitetsdirektivet för höghastighetståg utfärdas genom förordning av statsrådet.

De anmälda organen bedömer driftskompatibilitetskomponenternas överensstämmelse eller lämplighet och utfärdar intyg om överensstämmelse och provningsintyg över dessa bedömningar. Närmare bestämmelser om det bedömningsförfarande och det utfärdande av provningsintyg som avses i bilaga IV till driftskompatibilitetsdirektivet för konventionella tåg och i bilaga IV till driftskompatibilitetsdirektivet för höghastighetståg utfärdas genom förordning av statsrådet.

Ett anmält organ kan lägga ut delåtgärder inom utförandet av uppgifter som avses i denna paragraf på en underleverantör, om underleverantören uppfyller villkoren enligt 7 § 1 mom. för utseende av anmälda organ och utför uppgifterna enligt de krav som anges i denna lag eller med stöd av den. Det anmälda organet ansvarar för åtgärder som det lägger ut på en underleverantör.

9 §

Kraven på god förvaltning

När anmälda organ utför uppgifter som avses i denna lag skall de iaktta lagen om förvaltningsförfarande (598/1982), lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999), lagen om delgivning i förvaltningsärenden (232/1966), lagen om översändande av handlingar (74/1954), lagen om elektronisk kommunikation i förvaltningsärenden (1318/1999) och

språklagen (148/1922). I intyg om överensstämmelse och i provningsintyg kan likväl användas det språk på vilket det tekniska underlaget för bedömningen har avfattats. På den som är anställd hos ett anmält organ eller dennes underleverantör tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar vid utförandet av uppgifter som avses i 8 §.

10 §

Tillsyn över anmälda organ och återkallande av beslut att utse ett anmält organ

Kommunikationsministeriet övervakar de anmälda organens verksamhet. Ministeriet har rätt att utan hinder av sekretessbestämmelserna få för utförandet av tillsynsuppgifterna nödvändiga uppgifter om organets förvaltning och ekonomi, personalens tekniska kompetens och av organet utförda bedömningar samt om bedömningar enligt denna lag och om de intyg om överensstämmelse och de provningsintyg som organet har utfärdat.

Ett anmält organ skall underrätta ministeriet om sådana förändringar i verksamheten som kan påverka förutsättningarna för att vara anmält organ.

Ministeriet kan helt och hållet eller för viss tid återkalla sitt beslut att utse ett anmält organ, om organet inte uppfyller kraven i bilaga VII till driftskompatibilitetsdirektivet för konventionella tåg eller i bilaga VII till driftskompatibilitetsdirektivet för höghastighetståg eller om organet på ett väsentligt sätt handlar i strid med denna lag eller de nämnda direktiven.

11 §

Marknadsövervakning

Banförvaltningscentralen övervakar att kraven på driftskompatibilitet hos det transeuropeiska järnvägssystemet iakttas. Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om organiseringen av Banförvaltningscentralens uppgifter i egenskap av den myndighet

som ansvarar för marknadsövervakningen (*marknadstillsynsmyndighet*).

Utan hinder av sekretessbestämmelserna har marknadstillsynsmyndigheten rätt att av anmälda organ, tillverkare av delsystem och driftskompatibilitetskomponenter, ombud för sådana tillverkare, dem som på marknaden släpper ut, saluför, säljer eller i övrigt överlåter delsystem eller driftskompatibilitetskomponenter samt av dem som tar i bruk eller använder sådana få de uppgifter myndigheten behöver för att kunna utföra sina tillsynsuppgifter.

Om en förklaring eller försäkran enligt 4 § inte är korrekt eller om ett delsystem eller en driftskompatibilitetskomponent i övrigt inte motsvarar kraven i denna lag eller vad som bestäms och föreskrivs med stöd av den, skall marknadstillsynsmyndigheten kräva att den sammanslutning eller instans som avses i 1 mom. vidtar åtgärder för att få delsystemet eller driftskompatibilitetskomponenten att uppfylla kraven. Om bristen på överensstämmelse i ett delsystem eller en driftskompatibilitetskomponent äventyrar järnvägstrafikens säkerhet eller annars är väsentlig, skall marknadstillsynsmyndigheten vidta åtgärder för att begränsa eller förbjuda användningen av delsystemet eller driftskompatibilitetskomponenten eller för att dra bort delsystemet eller driftskompatibilitetskomponenten från marknaden.

Marknadstillsynsmyndigheten kan förena en förpliktelse eller ett förbud som utfärdats med stöd av 3 mom. med vite, hot om tvångsutförande eller hot om avbrytande på det sätt som bestäms i viteslagen (1113/1990).

12 §

Straffbestämmelse

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet i strid med 3 § 3 mom., 5 § 1 mom., 6 § 1 mom. eller 15 § eller i strid med bestämmelser eller föreskrifter som utfärdats med stöd av 3 § 1 eller 2 mom. eller 4 § 3 mom. i denna lag på marknaden släpper ut, saluför, säljer eller i övrigt överlåter, tar i bruk, bygger om, moderniserar eller använder ett delsystem eller en driftskompatibi-

litetskomponent skall, om inte gärningen är ringa eller om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för *brott mot kraven på driftskompatibilitet hos järnvägssystem* dömas till böter.

Den som bryter mot en förpliktelse eller ett förbud som har meddelats med stöd av denna lag och förenats med vite, hot om tvångsutförande eller hot om avbrytande kan inte med stöd av 1 mom. dömas till straff för samma gärning.

13 §

Ändringssökande

I beslut om intyg om överensstämmelse eller provningsintyg som fattats av ett anmält organ som avses i 7 § 1 mom. får ändring inte sökas genom besvär. I organets beslut om intyg om överensstämmelse eller provningsintyg får rättelse sökas hos Banförvaltningscentralen. Till intyg om överensstämmelse och provningsintyg skall fogas anvisningar om rättelseyrkande. Rättelseyrkandet skall framställas hos Banförvaltningscentralen inom 30 dagar från delfåendet av intyget om överensstämmelse eller provningsintyget.

I ett beslut som gäller ett rättelseyrkande och som Banförvaltningscentralen meddelat med stöd av 1 mom. eller i ett beslut som gäller tillstånd för ibruktagande och som Banförvaltningscentralen meddelat med stöd av 5 § får ändring sökas enligt förvaltningsprocesslagen (586/1996).

I ett beslut om föreläggande av vite, hot om tvångsutförande eller hot om avbrytande som Banförvaltningscentralen med stöd av 11 § 4 mom. fattat i egenskap av marknadstillsyns-

myndighet får ändring sökas i enlighet med viteslagen.

14 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 200 .

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

15 §

Övergångsbestämmelser

Utan hinder av denna lag får delsystem som tagits i bruk enligt de bestämmelser och föreskrifter som gäller när lagen träder i kraft samt driftskompatibilitetskomponenter som överensstämmer med de bestämmelser och föreskrifter som gäller när lagen träder i kraft fortfarande användas på statens bannät.

Denna lag tillämpas i den utsträckning de i 2 § 5 punkten avsedda väsentliga kraven förutsätter på delsystem och driftskompatibilitetskomponenter som när lagen träder i kraft håller på att utformas, tillverkas, släppas ut på marknaden eller första gången saluföras, säljas eller tas i bruk.

I fråga om ombyggnad och modernisering av delsystem och driftskompatibilitetskomponenter som avses i 1 och 2 mom. gäller likväl det som de i 2 § 5 punkten avsedda väsentliga kraven förutsätter och det som i 5 § bestäms om tillstånd för ibruktagande efter ombyggnad och modernisering av ett delsystem. Lagen tillämpas också på användningen av delsystem och driftskompatibilitetskomponenter som avses i 1 och 2 mom.

Helsingfors den 31 maj 2002
